

„Agykutatóként azt kívánom hazám polgárainak, hogy az agyunkat egyre jobban lefoglaló külső információáradat ellenére képesek legyünk odafigyelni a lélek hangjára, több ezer éves hagyományainkat hordozó belső világunkra. Csak így állíthatjuk alkotóképességünket, vágyainkat, az együttműködő szellem erejét közös felemelkedésünk szolgálatába.”

Idézet Dr. Freund Tamás akadémikus, az első Bolyai-díjas bejegyzéséből a Bolyai Díj Emlékkönyvébe. Budapest, 2000. április 2.

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY®

BOLYAI FARKAS

BOLYAI JÁNOS

2016/17. ORSZÁGOS DÖNTŐ 12. OSZTÁLY

A rendezvény fővédnökei:

Prof. Dr. FREUND TAMÁS, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke
Dr. AÁRY-TAMÁS LAJOS, az Oktatási Jogok Biztosa

A feladatsorok összeállítói:

MARTON ÁGOTA FLÓRA középiskolai tanár
PAPP ISTVÁN GERGELY középiskolai tanár

A feladatsorok lektorálói:

KEREKES BARNABÁS középiskolai tanár
KAPOSINÉ BODÓ ANNA középiskolai tanár

A honlap és az informatikai háttér működtetője:

TASSY GERGELY középiskolai tanár

A verseny megálmodója:

NAGY-BALÓ ANDRÁS középiskolai tanár

<http://www.bolyaiverseny.hu/magyar912>

Az 1-13. feladatok megoldását a válaszlapon a megfelelő helyre tett X-szel jelöljétek! Előfordulhat, hogy egy feladatban több válasz is helyes.

- Közismert magyar versek egyedi, jellegzetes szavaiból idézünk. Melyikük írója alkotott a 20. században?
(A) *disznófejű* (B) *hallatik* (C) *sehonnai* (D) *nyűtt* (E) *sybarita*
- Mi történik azzal, akit – a szólás szerint – *piedesztálra emelnek*?
(A) *pellengérre állítják* (B) *szobrot emelnek neki*
(C) *nyilvánosan megszegyenítik* (D) *magasabb beosztásba helyezik*
(E) *erkölcsileg nagy megbecsülésben részesítik*
- Híres írók, költők szülőhelyét adtuk meg hiányosan. Melyik településnek van olyan szülőtte, aki a romantika korában alkotott?
(A) *_A_Y_Z_L_N_A* (B) *_R_I_D_Z_N_* (C) *_Z_D_M_T_R*
(D) *_I_Z_C_É_S_* (E) *_L_Ó_Z_R_G_V_*
- Idegen szavakat és magyar jelentéseket rendeltünk egymás mellé. Melyek a helyes párosítások?
(A) *enumeráció* – *seregszemle* (B) *epilógus* – *előszó*
(C) *expozíció* – *a drámákban a kiinduló helyzet bemutatása*
(D) *eufemizmus* – *női egyenjogúságért küzdő mozgalom*
(E) *evokáció* – *felidézés, megidézés*
- Híres regénycímetek adtuk meg, ám a szavakat egy-egy szinonimával helyettesítve. Melyik mű szerzője Mikszáth Kálmán?
(A) *Szokatlan nász* (B) *A koromszínű település* (C) *Elit buli*
(D) *Egy hazai mágnás* (E) *Nélkülöző vagyonosok*
- Melyik szó egy ókori istennő neve?
(A) *ÍBISZ* (B) *ÍRISZ* (C) *ÍZISZ* (D) *ÉGISZ* (E) *ERISZ*
- Olyan szavak meghatározását közöljük, amelyekben **ng** betűkapcsolat van. A szavak megtalálása után olvassátok össze az első betűket! Mit jelent az így kapott szó?
1. fest; 2. mocsár; 3. hórihorgas; 4. sóvárog; 5. kis harang
(A) *krumplis téztafële* (B) *mezőgazdasági eszköz* (C) *kis értékű pénz*
(D) *szűrőfegyver* (E) *lámpás*
- Melyik a legkeletibb magyar nyelvjárás a felsoroltak közül?
(A) *északkeleti* (B) *tiszai* (C) *mezőségi* (D) *székely* (E) *csángó*

- Bartók Béla híres operája *A kékszakállú herceg vára*. Milyen embert nevezünk *kékszakállúnak*?
(A) *rideg, fagyos* (B) *nemesi származású* (C) *különc, magának való*
(D) *nőcsábász* (E) *műveltségével kérkedő*
- Vajon **o** vagy **ó** hiányzik az alábbi szavakból? Jelöljétek be az **ó**-val írandókat!
(A) *ut_pisztikus* (B) *auton_m* (C) *San Marin_ban*
(D) *fot_riporter* (E) *polif_nikus*
- Nyugatos költők híres verseinek címét adtuk meg anagrammával. (A kétjegyű mássalhangzók betűi különválhatnak.) Melyek szerzője Ady Endre?
(A) *SZAPORA TINTA* (B) *ÉDES KIS RÉT* (C) *MESZES SZEMES*
(D) *LANYHA ARCRA RÚG* (E) *MAGA ARANY UGOR*
- Melyik szóban, kifejezésben kell a **ch** betűkapcsolatot **s**-nek ejteni?
(A) *chanson* (B) *deus ex machina* (C) *La Mancha lovagja*
(D) *Chopin* (E) *Michelangelo*
- Jelöljétek be a nyelvhelyesség szempontjából hibás, kifogásolható mondatokat!
(A) *Könyörgöm, hagyj már békén!*
(B) *Én a helyedben nem nevetnék ezen az izetlen tréfán.*
(C) *Köszönöm a fáradságodat, sokat segítettél.*
(D) *A rossz idő végett a falunapi rendezvény elmarad.*
(E) *Külön dicséretet érdemelnek azok a csapatok, akik a sportszerűségben is élen jártak.*

A következő feladatot a válaszlapon kijelölt helyén oldjátok meg!

- Antik szólások. Különböző tulajdonnevek hiányoznak az alábbi ókori görög-római mitológiai, illetve történelmi szólásokból, szólásértékű kifejezésekből. Pótoljátok ezeket a neveket, és a teljes szószerkezeteket írjátok le a válaszlapra!

1. ... fonala	5. ... ladikja	9. ... vászna	13. ... hordója
2. ... nyila	6. ... szelencéje	10. ... gyűrűje	14. ... mérlegén
3. ... szekere	7. ... karjaiba dől	11. ... almája	15. ... kincse
4. ... istállója	8. ... kardja	12. ... ágya	16. ... és ... közt